

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Slovenski narod je sicer ubog,
toda njegova kultura je velika,
tako velika, da se zdi bogatim sosedom nemogoča —
kakor prelepa krizantema v gumbnici raztrganega berača.
/ Ivan Cankar /

LETNIK XXXIX - VOLUME XXXIX

AVGUST 1988

ST. 8 NO. 8

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK

29. SLOVENSKI DAN

Nedelja, 24. julija 1988

Slovesna zdomska manifestacija slovenskih narodnih vrednot s pogledom v bodočnost
na slovenskem letovišču pri Boltonu.

Na ta naš vsakoletni narodni praznik oživljamo vse tiste narodne vrednote, katere so skozi vsa dolga stoletja našega narodnega življenja, zlasti pa v težkih narodnih preizkušnjah, oblikovale živo narodno zavest, v nas in naših otrocih pa krepile slovenski narodni ponos.

Ta naš narodni praznik nas razkropljene po svetu povezuje v živo narodno skupnost, kj z neomajno vero v Boga, s trdnim upanjem zre v pravičnejšo bodočnost v kateri bosta osebna in narodna svoboda urejali slovensko narodno in državno življenje.

I. del: ob 11. uri dopoldne sveta maša za vse žive in umrle Slovence.

II. del: začetek zborovanja ob 2. uri popoldne pri kapelici.

* * * * *

1. Otvoritev
2. Kanadska in Slovenska himna
3. Pozdravne besede predsednice Slovensko-kanadskega sveta. - Dr. Branka Lapajne
4. Pozdrav in predstavitev gostov.
5. Plesna skupina "Šmarnica" - pod vodstvom gdč. M. Škulj in gdč. Francka Šejn.
6. Slovenska glasnost - gdč. Bernardka Jamnik
7. Predstavitev glavnega govornika - Dr. Peter Klopčič
8. Šlavnostni govor - Dr. Marko Kremžar - načelnik SLS in član S. N. O.
9. Plesna skupina "Šmarnica" - pod vodstvom gdč. M. Škulj in gdč. Francka Šejn.
10. Slovenska telovadna zveza (STZ), ki jo vodi g. Ing. F. Grmek.

M. C. - ga. Marta Jamnik-Souza

* * * * *

P

R

O

G

R

A

M

SLOVENSKA GLASNOST

Danes je beseda glasnost poznana že po vsem svetu z različnim tolmačenjem zato pa brez vsebinskega soglasja.

Večina Slovencev tako v sedanji — po komunistični partiji ustrahovani — republiki Sloveniji, zamejstvu in zdomstvu razumemo v besedi glasnost — svobodo in dostojanstvo človeka.

Zato od odkrite, tako pojmovene glasnosti upravičeno pričakujemo:

— Popolno dosego osebne svobode v kateri bodo osnovne človečanske pravice kot so npr. svoboda pred ustrahovanjem, svoboda pred pomanjkanjem, svoboda vere, svoboda govora, tiska, združevanja in še nekatere druge, ustavno

priznane in praktično izvajane v vsakdanjem življenju!

— Uresničitev prave demokracije, v kateri bo politični proces, kot izraz svobodne pluralistične miselnosti, neprestano izglajal nasprotja, v miru in soglasju reševal osebne in narodne probleme ter pravočasno vpeljal potrebne družbene spremembe, ki jih narekuje čas, terjajo upravičene človeške zahteve in dejanske življenjske potrebe.

— Popolno narodno svobodo, ki odprta na načelo o samoodločbi narodov, vodi v svobodno, med narodno priznano slovensko državo SLOVENIJO, v kateri bodo pogoji vsestranske slovenske narodne rasti in volje ustavno priznani in zaščiteni!

Dalje na str. 2

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

 Subscription rates
 \$15 per year
 \$1.25 single issue

Advertisements: 50c per agate line

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada.

Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto, ON M6C 2T5
 Edited by Editorial Board
 Urejuje konzorcij Slovenske Države
 Zastopnika:

 Martin Duh
 Calle 105, No. 4311
 Villa Ballester, Argentina

 Ludvik Jamnik
 79 Watson Ave.
 Toronto, ON M6S 4E2 Canada

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12, za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

Nadaljevanje s str. 1

— Odkrito priznanje, opravičilo in blagoslovitev množičnih grobov s postavitvijo spomenikov v Kočevskem rogu, Teharjih, Hrastniku, Celju, Št. Vidu, Krimski jami, Jelen-dolu, Turjaku, Grčaricah in drugih krajih Slovenije vsem žrtvam: slovenskim domobrancem, slovenskim javnim in kulturnim delavcem, družinskim očetom in materam, oskrujenim dekletom in otrokom!

Upamo, da bodo sedanji komunistični diktatorji v Sloveniji postali resnični demokrati in s to politično preobrazbo odpravili:

- enopartijski sistem s skorumpirano birokracijo,
- tajno policijo z armado vohunov, ovaduhov in agentov,
- ustrahovanje v ječah in političnih koncentracijskih taboriščih,
- cenzuro govornice in tiskane besede,
- favoriziranja partijcev v službah in upoštevanja kristjanov kot drugorazrednih državljanov,
- enostransko ateistično indoktriniranje marksističnega nauka v šolah, brez enake pravice krščanske filozofije,
- preziranje Božiča,
- prepovedi duhovne tolažbe v ječah,
- v znaku odpuščanja prenehali zmerjati svoje politične nasprotnike z izdajalci itd., itd., in končno:
- izvedli resnično demokratske in proste volitve!

Sele od uresničitve navedenih zahtev bomo opogumjeni lahko skupno uspešno reševali pereča slovenska vprašanja in morda s prav to iskreno potezo rešili slovenski narod!

Le s tako pojmovano glasnostjo bomo začrtali novo pot srečnejši slovenski bodočnosti!

Marko Kremžar

Slovenski dan

Dragi rojaki!

Ko sem odhajal na pot, so mi naročali prijatelji in znanci, naj pozdravim vsakega od vas in vso slovensko skupnost v Kanadi. Zato vam kličem, ne le v svojem imenu, temveč v imenu rojakov, ki žive daleč, pa so danes v duhu z nami: Slovenke in Slovenci, pozdravljeni! Bog vas živi, na ta Slovenski dan! Bog vas ohrani sebi v slavo in narodu v čast, zdaj, in vse slovenske dni!

prav tako je za nas Slovence vsak dan, ki ga živimo — tudi slovenski dan.

Stvarnik, nam je podaril slovenstvo, skupaj s krščanstvom in z vsemi osebnimi darovi, zato da ga živimo in ne, da bi ga hranili v skrinji ter privlekli na dan le ob velikih praznikih. Prav kakor krščanstvo ne sme biti le tradicija, tudi slovenstvo ni folklor. Kot vsak Stvarnikov dar, potrebuje tudi ta, našega svobodnega pristanka. Vsak od nas se mora za dar slovenstva: v globini srca, neprestano odločati. Slovenstvo, ta naša kulturna in zgodovinska individualnost, ki smo

Kot je za slehernega človeka vsak dan — božji dan, pa četudi se tega ne bi zavedal,

jo prejeli in sprejeli, je pogoj za osebno rast iz družinskih korenin, sebi in bližnjim v korist ter Bogu v slavo! Vedno in povsod.

Iz zavesti, da se z nami ne sme pretrgati veriga slovenskih rodov, ter da ljubezen do staršev obvezuje tudi otroke k ohranjanju narodne kulture in k nadaljevanju njihovega dela, se je rodila v zdomstvu želja po prazniku, ki naj bo posvečen veliki naravni vrednoti slovenstva. Pričeli smo praznovati Slovenske dneve po različnih deželah sveta.

Ob teh dnevih si še posebno živo pokličemo v zavest, da nas je Stvarnik obdaril z življenjem v naročju slovenske družine, v okviru slovenskega naroda. S hvaležnostjo in spoštovanjem se spomnimo ob tej priložnosti rodov, ki so ob zvoku slovenske besede, bili prisotni pri gradnji sveta; hkrati pa se zamislimo v odgovornost, ki smo jo prejeli za tisti del človeškega duhovnega zaklada, ki mu pravimo slovenska kultura.

Današnji slovenski dan, nas družijo sredi velikodušne zemlje, ki si je izbrala za simbol: javorjev list. S tem je ljudstvo te dežele pokazalo, da je ob vsem tehničnem napredku, v svojem bistvu blizu naravi. Ni čudno tedaj, da je bila prav Kanada med prvimi deželami sveta, ki je spoznala in priznala bogastvo etnične različnosti ter pomembnost človekove zvestobe svojim koreninam. Čeprav bo od te modre politike imela največ Kanada sama, smo njenemu ljudstvu za to zadržanje uravičeno hvaležni! Ta dežela je dala slovenskim beguncem in izseljencem možnost svobodnega življenja. S svojim poštenim delom ste ji vsak na svoj način, to velikodušnost povrnili in jo posejali s sadovi slovenske podjetnosti in iznajdljivosti.

Smemo trditi, da obhajamo danes istočasno praznik slovenske zvestobe in slovenske univerzalnosti.

Zvesti smo svojemu rodu, a živimo v svetu. Poganjamo iz slovenskih korenin, a naše veje segajo prek vse zemske oble. Smo kot rodovitno drevo, ki globoko zakoreninjeno, razteza veje na vse strani neba, ter odlaga sadove vsako jesen, ne glede na meje, ki jih začrtujejo ljudje na zemlji krog njega. Tako naj bi tudi mi, Slovenci v svetu, bogatili z naporom uma in rok dežele kjer živimo ter krepili istočasno tudi sebe in svoj rod.

A ne varajmo se! Taka, plodna rast je mogoča le v tesni povezanosti z lastnimi kulturnimi koreninami.

Zato naj gre ob tej priložnosti spoštljiv spomin in top-la zahvala stotinam slovenskih javnih delavcev, ki so gradili in še grade v tej deželi svobodno skupnost, katera je — s svojimi številnimi kulturnimi, verskimi, in gospodarskimi ustanovami — ponos Slovencev znotraj in zunaj kanadskih meja.

Slovenci, pa najsi prebivamo kjerkoli, bomo toliko bolj bogatili sebe in svet, bomo storili toliko več za pravo

kvaliteto življenja, kolikor bolj bomo zvesti svojemu slovenskemu bistvu. S tem ko se ponosno zavedamo svoje različnosti, svoje posebnosti, in zvesto ohranjamo osebno in narodno individualnost, se notranje krepimo; družbi pa sredi katere živimo, posredujemo istočasno večjo globino in pravo duhovno bogastvo.

Ljudi, ki niso nič, ker nočejo biti, ki se boje zvestobe, in ki beže pred pripadnostjo, ter zato životarijo brez pravih sadov, je sodobni svet prepoln.

Ni lahko biti zvest. Javno mnenje okrog nas, povprečnost sodobne družbe, vse nas vabi, da bi živeli nevezano, brez preteklosti, brez prihodnosti, brez idealov.

A kot dobro vemo, nič velikega ni lahko. Zvestoba, ki je temelj solidarnosti, ki je osnova družinske in družbene blaginje, ter pogoj osebne rasti, je lastnost močnih! Moti se kdor misli, da je zvestoba dosegljiva — slabičem!

Prav tako pa tudi ni lahko biti resnično univerzalen. To prav dobro ve vsak pravi katoličan. Univerzalnost je istočasno, nasprotje ozkemu šovinizmu, ki povečuje svoje na račun bližnjih, pa tudi hlapčevskemu oboževanju vsega tujega. Resnična univerzalnost je mogoča le v uravnovešenem spoštovanju lastnih in tujih vrednot. V tem duhu sprejmemo nase kot kristjani in kot demokrati blagoslov in križ različnosti.

Nemogoče je, da bi nekdo res cenil tujo kulturo, če prezira lastno. Težko bomo spoštovali tuje mnenje, če nismo pripravljeni utemeljiti svojega. Kdor namreč ne ljubi vrednot, resnic in lepote, ki so mu bile zaupane, bo tudi vse ostalo presojal le pod ozkim vidikom sebične koristnosti.

Podobno se godi tudi tistim, ki nočejo videti pestrosti božjega stvarstva, ter gledajo v svoji kulturi in celo v narodu le koristen podaljšek, osebne sebičnosti. Kdor pade v take skrajnosti egoizma, ne bo nikdar resnično univerzalen, to je katoliški, v pravem pomenu besede.

Zato, sklenimo na ta slovenski dan, da bomo gojili vse dni življenja v sebi zvestobo slovenstvu, hkrati pa človeško in krščansko univerzalnost.

Slovenski dan pa je tudi praznik slovenske solidarnosti. To je dan, ko si rojaki sežemo v roke preko celin in preko morja, ko si zakličemo v pozdrav čez vse razdalje in čez vse umetne meje. Ta dan ne mislimo le na lastne težave, niti se ne veselimo le svojih uspehov. Čutimo s trpljenjem, z naporom, z boji in zmagami vseh slovenskih rojakov, kjerkoli so.

Blizu nam je nesvobodna slovenska domovina, in v njej še posebno pogumni možje in žene, ki se sredi totalitarne sistema trudijo, da bi naš rod spet zaživel svobodno življenje, vredno ponosnih ljudi.

Blizu nam je trpeča Koroška, blizu večkrat pozabljanu Porabju, blizu presekanu Goriska in tisočkrat preskušano Primorje s pogumno in zves-

to Benečijo.

Čutimo z brati, ki nam polni slovenskega duha kličejo iz daljne Avstralije „Naj živi slovenska beseda“!

Rojaki, ki se trudijo za boljše življenjske pogoje po deželah Evrope, begunci in izseljenci, prvega ali petega rodu, vsi so nam blizu, in napore slovenskih skupnosti po mestih in planjavah obeh Amerik, čutimo kot vzpon naše lastne biti.

V mislih pa se pomudimo tudi pri Slovencih, ki žive sami, mnogokrat osamljeni, ne le po deželah Azije in Afrike, marveč tudi po oddaljenih krajih drugih celin, pa ostajajo vendarle zavestno živ del narodnega občestva. Življenjska sila slehernega člana slovenske narodne družine, večja moč nad vseh!

Slovenska vzajemnost pa se ne izčrpa v sedanjosti, v sožitju s sodobniki. Smo člen v verigi slovenstva, neločljivo povezani s predniki in s potomci. Vežeta nas tragika in veličina preteklosti, veže nas isto poslanstvo, veže nas skupno slovensko upanje.

Kdaj, če ne danes, naj se ozremo v skupno preteklost, predno upremo pogled naprej, da sredi megle sodobnih zmed, odkrijemo slovensko pot v bodočnost tretjega tisočletja?

● ● ●

Od staršev smo prejeli hrepenenje po svobodi in zavedamo se, da smo za slovensko svobodo soodgovorni. A kaj naj storimo, tisoče kilometrov od narodnega središča? Včasih bi radi sami sebe prepričali, da nas razdalja odvezuje narodnih dolžnosti, a se varamo. Za vrednote ni meja!

Sveto pismo nas opozarja, da je pot do svobode le ena. "Resnica vas bo osvobodila," pravi Gospod nam in vsakemu članu človeškega rodu posebej. In za resnico, kolikor in kot jo poznamo, smo odgovorni vsi! To drži za versko, — pa tudi za zgodovinsko resnico.

Moti se, kdor hoče pozabiti kar je bilo. Narod, ki pozabi na svoje junake, jih ni vreden! Spomin pa, na žrtve in na dejanja tisočev slovenskih junakov in mučencev, je odvisen od nas.

Odpustiti — da. To krščansko dolžnost so opravili naši mučenci pred smrtjo in lahko bi rekli, da jim je v tem sledila vsa zdomska skupnost. Ni maščevalnosti med nami. Zavedamo se tudi, da moramo biti kritični do sebe, se kesati svojih napak, pa ne biti slepi za kreposti drugih, kjerkoli naletimo nanje.

A pozabiti? Ne, to ne bi bilo pošteno. Naša pozaba bi pomenila novo krivico preteklim, pa tudi prihodnjim rodovom. ene bi prikrajšali za pravico, ki jo imajo do dobrega imena, druge pa za možnost spoznanja resnice. Če smo ostali pri življenju je tudi za to, da bo nekoč naš narod mogel presojeti svojo preteklost v vsej resničnosti in celoti. Iz te zavesti sprejemamo naše odgovornost in poslanstvo zdomstva.

Smo nosilci dela slovenske zgodovine, in sicer tistega dela, ki je v domovini uradno

Dalje na str. 3

prepovedan. Dokler v Sloveniji zgodovinska resnica nima zagotovila v politični svobodi, smo mi v zdomstvu odgovorni za tisti njen bistveni del, ki ga poznamo.

Nismo odgovorni le zase, niti za neko abstraktno zgodovino, temveč za osebno čast mož in žena, deklet in fantov, vaških stražarjev, legionarjev, četnikov in domobrancev, ki so dali kri iz ljubezni do naroda, pa nimajo po odloku vladajočega sistema pravice niti do dobrega imena, niti do groba.

Iz krvi teh žrtev, rastemo mi, ki smo preživeli; rastejo naši otroci, na neslovenski zemlji, raste tudi v domovini novo upanje slovenstva.

Zakaj bi nekateri — celo v svobodi — tako radi pozabili na mučence ki jih je rodilo med nami trpljenje revolucije? Ali ne morda, ker nam misel nanje budi — vest? Spominja nas, da ni mogoče biti zvest ne narodnim ne krščanskim vrednotam, če nismo sami neprestano pripravljani na žrtve. V naši zvestobi ni sovraštva, vedno pa je prisotna zavest, da smo za resnico in pravico soodgovorni.

Motijo se tisti, ki na n očitajo, da smo zagledani v preteklost. Zavedamo pa se, da je pravica edini zanesljiv temelj zdravi prihodnosti.

Preveč ljubimo svoj narod, da bi mogli molčati! Ne moremo pristati na to, da bi ob naši brezbriznosti slovenstvo hiral, pod težo zastaranih laži!

Čas potrjuje, da smo v dobi revolucije pravilno presojali komunizem. V naših osnovnih odločitvah: v samoobrambi pred partijskim nasiljem, v odporu proti kolektivističnemu sistemu in v odklonitvi idejne zmote, smo storili, kar je bilo prav. Lahko smo kdaj pogrešili v taktiki, a v bistvu se nismo motili.

Kakor takrat, iščemo tudi danes za svoj narod le — prostost. Hočemo, da bi Slovenci mogli stopiti v tretje tisočletje brez neporavnanih računov, brez laži in samoprevar, brez bajk o množicah izdajalcev, brez zamolčanih grobov.

Le taki, očiščeni, bomo mogli vsi Slovenci, ponosno in samozavestno obrniti pogled naprej, pa združiti vse sile, da nadoknadimo zamujeno polovico stoletja.

Dokler pa slovensko domovino še vlada totalitarizem, smo navezani predvsem sami nase. Držimo skupaj, ohranjamo in izboljšujemo vse kar smo si ustvarili v teku let, pa vključujemo v delo mladi rod, da bomo še naprej zarišče svobodnega slovenstva.

Ne pričakujemo in ne sprejemamo pomoči od ustanov, ki imajo svoj sedež v nesvobodni domovini, kajti še vedno so orodje partije in njene policijske aparata. Kot vsa desetletja od kar živimo v svetu, naj bo naše slovenstvo še naprej ponosen sad skupnosti, ki raste v svobodi iz vzajemnosti in ljubezni.

Vedno bolj žive pa naj postajajo naše vezi z vsemi zavednimi in res svobodoljubnimi rojaki, bodisi s tistimi ki žive v svetu, bodisi s pogumnimi brati in sestrami na slo-

venski zemlji. V marsičem smo lahko različnih mnenj in pogledov, a družijo nas prepričanje, da je svoboda neodtujljiv božji dar, družijo nas zavest o svetosti življenja in človekovega dostojanstva, pred vsem pa nas povezuje to, da smo Slovenci. Dovolj imamo, za krepak temelj naši vzajemnosti.

Vzajemnost, pomeni medsebojno odgovornost in skrb, tudi na gospodarskem, in na kulturnem področju. Če je brez gospodarske solidarnosti ohranjanje slovenstva težko, tako na svoji zemlji kakor v zdomstvu, pa je to brez kulturne povezanosti, brez slovenskega kulturnega zaklada nemogoče! Ključ do tega skupnega duhovnega premoženja, ki so nam ga prigarali, priborili in prihranili rodovi prednikov, pa je naš materin jezik.

Ohranjajmo in gojimo slovenščino s spoštovanjem in z ljubeznijo! Oblikovala je mišljenje in čutenje naših prednikov. Obogateno jo lahko posredujemo, ali pa jo brezbrizno zavržemo, da od mre ne le nam temveč tudi rodovom, ki nam bodo sledili.

Opustitev materinščine je sicer osebna odločitev, a kot toliko osebnih odločitev ni usodna le za posameznika marveč prizadene celoto, to je sedanje in bodoče narodovo občestvo.

S slovenščino naš narod stoji in pade. S kakšno pravico naj govorimo o slovenski prihodnosti, če nam ne greje srca slovenska beseda?

Kot člani kulturno, politično in gospodarsko razvitega naroda, ki ima že več ko tisoč let svoje središče v srcu Evrope, se zavedamo da imamo pravico in dolžnost soodločanja a naši skupni prihodnosti.

Preteklost nam te pravice ni omogočila. Samoodločba je bila slovenski sen, a nikdar omogočena stvarnost. Prav zato ostaja zahteva po samoodločbi osnova vsakega narodnega programa, dokler se ne bo spremenila v slovensko resničnost!

Že program o Zedinjeni Sloveniji, v sredi prejšnjega, pa majniška deklaracija v začetku tega stoletja, sta jasen znak, da živi od nekdanj v našem narodu volja po samostojnih političnih odločitvah; tudi obdobje zadnje vojne, okupacije in revolucije izpričuje isto. Mnogokrat nevidno delovanje rodoljubov, tako v svetu kakor sredi nesvobodne republike Slovenije, pa kaže, da je ne bo več dolgo trpel totalitarne sistema, ki mu brani vstop v družbo, resnično demokratičnih narodov.

Zahteva, da kot narod svobodno odločamo o svoji usodi ni več osamljen glas, temveč krik vsega slovenskega ljudstva!

Spoznavati in upoštevati moramo znamenja časa pa uporabiti vsako priložnost, vsak zgodovinski trenutek za to, da večamo in širimo področje samoodločanja, na poti proti slovenski državni suverenosti! To je, tisti državnos-

ti, ki ste jo posebno vi, rojaki v Torontu, skozi desetletja neutrudno pudarjali in z navdušenjem ter zavzetostjo klicali v zavest!

Z razumevanjem in s čutom soodgovornosti spremljamo stremeljenja Hrvatov, Srbov, Bosancev, Makedoncev, vseh narodov, ki trpe pod istim totalitarnim in centralističnim sistemom kot večina slovenskega ljudstva. Zavedamo se, da moramo reševati skupne probleme v medsebojnem sodelovanju, da dosežemo tako čimprej in z najmanjšimi žrtvami politično prostost, ki bo omogočila vsakemu narodu pravico do svobodnih, in suverenih odločitev. Ta smer bratskega sodelovanja je tudi najkrajša pot po kateri lahko dosežemo vsak svoje samostojno mesto v bodoči Evropski skupnosti.

Novo sožitje narodov na evropski celine pa bo zahtevalo od vseh prizadetih večjo moralno in politično zrelost, kot so jo kazali do nas severni in zahodni sosede, skozi več kot sto let.

Demokratske stranke Avstrije in Italije, imajo zgodovinsko priložnost dokazati z dejanji, da so ob političnem pluralizmu, ki ga uživajo, vzgojile ljudstvo tudi v narodni strpnosti in v spoštovanju do slovenske manjšine, ki živi med njimi. Njihov odnos do naših rojakov na Koroškem in Primorskem, je edini prepričljiv dokaz, da v teh deželah evropska solidarnost ni več le prazna beseda.

Na poti v tretje tisočletje se bližamo letu 1992. Ta letnica ima za nas trojni pomen.

Svetovna javnost se bo spominjala tedaj, da je preteklo pol tisočletja odkar je bil ameriški kontinent vključen v gospodarsko politični okvir evropskih narodov. Pred petsto leti je evropski zahod, zaverovan v bogastvo na novo odkritih zemlji, pričel tudi s kulturnim in tvarnim nasiljem nad sicer številnimi, a šibkejšimi ljudstvi.

Pomembna obletnica, naj nam bo Slovincem opomin, da številčnost ni odločilni činitelj v zgodovini narodov. Res pa je, da nam maloštevilnost nalaga še v posebni meri dolžnost rasti, ki se izraža v visoki kulturi, v brezpogojni kakovosti, ter v globoki moralni držbi. V boju za ohranitev svoje samobitnosti, ne moremo posnemati velesil, temveč razvijamo lastnosti, ki pomenijo sicer naporno, a uspešno obrambo pred nasiljem.

Katoliški Slovenci bomo praznovali leta 1992 tudi stoletnico svojega prvega Katoliškega shoda in z njim v zvezi ustanovitve Slovenske ljudske stranke. Taj je od prvih početkov širila med nami krščansko demokratska načela, in vzgajala ljudstvo k vzajemnosti, v skladu s cerkvenim družbenim naukom. Temu svojemu poslanstvu ostaja zvesta tudi v emigraciji. Demokratično tradicijo pa ohranja v zdomstvu tudi Slovenska demokratska stranka ki je bila osnovana na načelih liberalne ideologije kasneje.

Lahko toraj trdimo, da se bližamo stoletnici slovenske

moderne, pluralistične demokracije, v trenutku ko se težnja po resnični politični svobodi ponovno širi po vseh delih in plasteh našega naroda. Danes je jasno že večini rojakov, kar že desetletja opozarja naša politična diaspora, med drugim tudi v izjavah Slovenskega narodnega odbora, in sicer da "ne osebna, ne verska, ne kulturna svoboda niso zajamčene" tam, kjer ne "vlada politična svoboda". Te vrste svoboda pa je tudi edina legitimacija, s katero se moremo Slovenci enakovredno predstaviti v družbi razvitih evropskih narodov.

Leto 1992 bo namreč za Evropo še na poseben način leto novega zagona v gospodarski tekmi pa tudi leto mednarodne, celinske solidarnosti. Evropski parlament v Strasbourgu bo pridobil na pomenu in veljavi. Skupni evropski trg bo storil korak naprej na poti k politični povezavi suverenih evropskih narodov. Države bodo odstopale del svojih pravic nastajajoči kontinentalni skupnosti, v kateri pripada mesto tudi slovenskemu narodu!

Nočemo biti podnajemniki tam, kjer nam pripada vloga družabnikov!

Vendar politični in gospodarski monopol komunistične partije na slovenskem onemogoča dosego tudi tega narodnega cilja. Danes sicer pričenjajo govoriti mnogi bivši komunistični dogmatiki o prednostih tržnega gospodarstva, kakor da bi bilo mogoče ustvariti svobodo trga, sredi nesvobodne družbe. Mar res ne vidijo, da je svobodno tržišče v svojem bistvu tekma, v kateri imajo možnost uspeha le bistri in sposobni pa odgovorni in svobodni ljudje?

Breme, ki ga predstavlja za človeka totalitarni sistem, je popolnoma nezdržljivo z zahtevami svobodnega gospodarstva.

Slovenski rojaki, uklenjeni v okvir kolektivistične utopije, vidijo kako bodoči tekmeči na evropskem trgu hite z gospodarskimi in političnimi pripravami na leto 1992, medtem ko so sami obsojeni na negibnost. To večja med njimi nemir pa tudi zavest, da čas za izvedbo, sicer neizbežnih družbenih sprememb, ni neomejen. Odtod pomembnost „Tez za demokratično slovensko ustavo“, ki so jih letos maja predložili slovenski pisatelji in misleci narodu v razpravljanje. Ta, nedodelan in v marsičem še nejasen ustavni osnutek, so pripravili rojaki v domovini, na nas v svobodi pa je, da ga resno premislimo, ter predlagamo dopolnila in spremembe, v zavesti, da je s tem dana možnost, skupnega načrtovanja slovenske demokratične prihodnosti, ki bo nekoč zagotovila tudi pravičen pogled na preteklost.

Slovenija potrebuje novih in zdravih temeljev za trenutek, ko se bo sedanji sistem zrušil, pod težo lastnih krivic in zablod.

Zato znova in znova pudarjamo skupaj s vsemi slovenskimi demokrati, naj temelji

naša narodna prihodnost na spoštovanju človeka in njegove svobode!

Hočemo, da se vrne v naš narod prostost govora in verovanja, učenja in snovanja, dela in združevanja, da bomo vsi Slovenci, kjerkoli živimo, po lastni volji lahko povezani v enotno in pestro narodno občestvo.

Hočemo, da o odnosih z drugimi narodi odločamo sami, na podlagi popolne enakopravnosti.

Hočemo, da naj slovenska vojska, pod slovenskim vojaškim in političnim vodstvom, brani našo ustavo, meje in koristi. A vse to naj se zgodi po svobodni odločitvi vseh Slovencev!

V zavesti, dasmo bili poklicani po božji ljubezni v življenje kot udje tisočletnega, preskušane naroda, da nam je dano sodelovati v izrednih razmerah pri ohranjanju slovenske preteklosti, pri gradnji narodove sedanjosti in snovanju skupne prihodnosti, stopimo iz prazničnega slavja — v delavno slovensko vsakdanjost.

Iz današnjega Slovenskega dne, naj odmevajo skozi prostor in čas naše nesprenemljive zahteve po zgodovinski resnici, po pravici do slovenske samoodločbe in po globoki vzajemnosti svobodnih ljudi v okviru demokratične, slovenske države!

Dal Bog, da bo na tej podlagi kmalu mogoče vsem rojakom, kjerkoli žive, obhajati slovenske dni, v bratstvu in svobodi!

Dr. Marko Kremžar se je rodil v Ljubljani leta 1928, v politično in kulturno delavni družini

Med komunistično revolucijo je po smrti bratov Marjana in Franceta v stopil k domobrancem v četo za zvezo. Leta 1945 se je zatekel v Avstrijo in bil skupaj s slovensko narodno vojsko vrnen v domovino; bil je zaprt v koncentracijskih taboriščih v Kranju in Št. Vidu ter v centralnih zaporih v Ljubljani. V procesu proti Slovenski Legiji je bil kot mladoleten obsojen v zavod za politično prevzgojo. Leta 1946 je ušel, znova pribežal v Avstrijo, tam maturiral na begunski gimnaziji, se vpisal na filozofsko fakulteto graške univerze, leta 1949 pa emigriral v Argentino.

Kot tovarniški delavec je pričel študirati na fakulteti za ekonomske vede na buenosaireski univerzi, kjer je leta 1958 diplomiral kot računovodja. Kasneje je nadaljeval ekonomske študije, napravil leta 1969 licenciat, leta 1973 pa doktorat iz gospodarskih ved.

Bil je zaposlen v raznih mednarodnih podjetjih kot direktor za upravo in finance; zadnja leta je ravnatelj enega od slovenskih podjetij v Buenos Airesu.

Ves čas emigracije se dr Kremžar živo udeležuje v slovenski skupnosti v Buenos Airesu. Ustanovil je leta 1961 Slovenski srednješolski tečaj "Ravnatelj Marko Bajuk", kjer je profesor in bil več let tudi ravnatelj. Na slovenskem oddelku Ukrajinske univerze sv. Klementa je predaval zgodovino gospodarke misli, na slovenskem visokoškolskem tečaju pa podaja pregled slovenske zgodovine.

Redno piše v slovenske časopise in revije v Argentini o naših kulturnih, političnih in gospodarskih vprašanjih. Izmed pre-

Nadaljevanje s str. 3

davanj in razprav naj navedemo: Pomen in namen Slovenije v svetu (1967), Naše korenine, odločitve in rast (1977), Pogum in strah v gospodarstvu (1981), Samouprava, solastništvo, samostojnost (1983) ter načelni govor, ki ga je imel ob sklepu II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini (1987). Založba Slovenske kulturne akcije mu je leta 1984 izdala knjigo Obrisi družbene

preosnove, založba Svobodne Slovenije pa v zbirki Svobodni pogledi Pogled naprej (1984) in originalno razpravo Pot iz socializma (1986). Zadruga Sloga pa je ob 70 letnici smrti J. E. Kreka izdala njegovo knjigo Stebri vzajemnosti. Politično deluje v okviru Slovenske ljudske stranke (SLS - KD) v kateri je bil leta 1983 izvoljen za načelnika.

KRIVIČNA OBSODBA SLOVENSКИH PATRIOTOV

Četrtek 28. julija 1988
Protestno zborovanje v Ljubljani

AFERA J. Janše, F. Zavrla, D. Tasiča, I. Borštnerja

Zlepa ni noben dogodek tako razburil in obenem tudi mobiliziral slovensko javnost, kot je to storila aretacija dopisnikov Mladine, Janeza Janše in Davida Tasiča, njegovega urednika Franca Zavrla in pa narednika v vojski Ivana Borštnerja. Obtoženi so bili, da so izdali vojaške tajnosti, ko so v Mladini objavili, da namerava vojska s silo zatreti proces demokratizacije v Sloveniji. Dokument, ki vsebuje te "vojaške tajnosti" seveda ni bil objavljen. Sodna razprava pred vojnim sodiščem v Ljubljani se je vršila za zaprtimi vrati. Zahteve obtožencev: da naj bo razprava javna, da se obtoženim dovoli civilne branilce, da naj se razprava vrši v slovenskem jeziku, je sodišče odklonilo. Tudi pritožbe na vrhovno vojaško sodišče v Beogradu so bile zavrnjene. Poplava člankov in komentarjev v slovenskem, ostalem jugoslovanskim in svetovnem časopisu, množična protestna zborovanja in druge manifestacije v podporo obtožencev pa razkrivajo, da se v Sloveniji poraja neodvisna, demokratična javnost, ki je presenetila vse. Poskusi demokratizacije v Sloveniji - in še posebno ti zadnji dogodki - kažejo tudi, da se med Slovenci v domovini poraja in oblikuje konsenz, ki gre preko ideoloških razlik, namreč, da si moramo Slovenci sami z združenimi silami zagotoviti narodni obstoj v demokratično urejeni državi. Ta konsenz pa ima svoj izraz na eni strani v dokončnem spoznanju, da smo Slovenci stalno ogroženi v svojem obstoju in da nam v boju za samoohranitev nihče ne bo pomagal, na drugi strani pa v okrepitvi samozavesti in prepričanju, da si lahko ta obstoj zagotovimo sami. Zdi se, da je slovenski narod prav zdaj napravil velik korak

naprej v smeri večje politične zrelosti. Vse kaže, da bo ta konsenz ne glede na obliko ali ime, vseboval vse tiste bistvene attribute slovenske državnosti, ki so nujni, da nam zagotove naš obstoj. Ni potrebno posebej poudarjati, da somišljeniki Slovenske države, ki je 40 let neomajno vstrajala pri razširjanju te ideje, z zanimanjem in simpatijami spremljajo razvoj v domovini. Afera Janša pa je rodila še druga spoznanja. Pokazalo se je, da demokratična javnost ne more računati na pomoč uradne slovenske politike, čeprav jo na zunaj večkrat podpira. V Mladini je zapisano: "Poslej bomo bolj natančno vedeli 'Who is who' v tej deželi. Vedno bolj se namreč širi mnenje, da so vso to afero skuhal v Ljubljani: Aretacije je izvršila politična policija v Ljubljani in potem vso zadevo izročila tajnemu vojaškemu sodišču. Tako so se izognili nadzorstvu javnosti, posebno nadležni in nevarni javni razpravi in očitkom nedemokratičnosti. V člankih in komentarjih vedno pogosteje s prstom kažejo na trdoročce stare garde slovenske politike, ki so zrežirali tudi to afero z namenom, da ustrahujejo glavne pobornike in nosilce demokratičnega razvoja. Generalu Mačku, Zdenki Kidričevi, Vladu Krivicu, Mitji Ribičiču in njim podobnim, bi ta razvoj utegnil preveč osvetliti njihovo resnično vlogo v zrežiranih procesih, umorih in masovnih pokoljih. Zdaj, ko zgodovina odkriva in osvetljuje njihovo pravo podobo, nam je v veliko zadoščenje, da se zavedajo, da vsaj v očeh slovenskih množic niso več heroji, ampak zločinci in da bo zgodovina to tudi potrdila.

S tem da so bili zavedni Slovenci neupravičeno obtoženi, sojeni in obsojeni v srbskem jeziku, v glavnem mestu sedanje S.R. Slovenije, so srbski hegemonisti pljunili v slovenski narodni obraz in ponovno dokazali, da tudi v sedanji, toliko opevani Tito-Slaviji ni bratstva, ne neakosti, pač pa suženjsko izkoriščanje in zapostavljanje. In temu nebratskemu ravnanju se slovenski narovo upravičeno upira in išče novih poti za svojo pravičnejšo bodočnost.

TORONTO SUMMIT 88

Predstavniki Ekonomske Vrhunske konference "Summit 88" v Torontu. Od leve na desno: Jaques Delors, predsednik EEC, Ciriaco De Mita, Margaret Thacher, Ronald Reagan, Brian Mulroney, Francois Mitterrand, Helmut Kohl in Noboru Takeshita.

SKLENJENO:

- * Močna podpora za kanadsko-US prosto trgovinsko pogodbo;
- * Soglasje za olajšanje bremena dolga ubogim deželam tretjega sveta;
- * Načrt za odpravo dragih kmetijskih podpor;
- * Obljuba, da bodo nadaljevali s konferenco naslednje leto v Franciji;
- * Obljuba za nadaljno liberalizacijo mednarodne trgovine, ki prinesla blagostanje Zapadu;
- * Dogovor za zaščito zraka, vode in naravnega okolja;
- * Nadaljna borba proti inflaciji;
- * Večji napor za balancirano mednarodno trgovanje in zmanjšanje državnih izdatkov.

WORTH REPEATING

The Communist dilemma

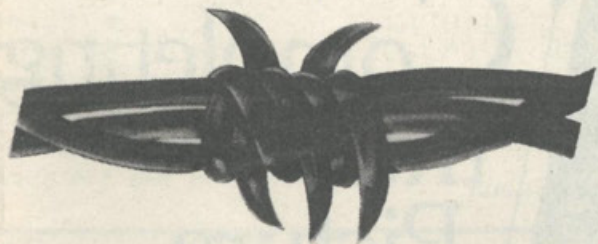
University of Chicago economist Gary Becker, in *Business Week*:

Centrally planned economies have inherent weaknesses that cannot be corrected by tinkering with the system to try to mimic or improve the competitive forces operating under capitalism. . . . One major problem is that political and economic issues get mixed together (and that) political considerations are so powerful that they frequently overwhelm the dictates of supply and demand and cause serious mismanagement of labor, capi-

tal and raw materials. Fortunately for (the United States, Canada and other Western countries), political control over economic decisions is still much weaker than in Communist countries.

It seems unlikely that Communist countries will be able to provide much leeway for the forces operating under capitalism without abandoning central planning. Meanwhile, few can doubt that Communist economic philosophy is retreating throughout the world, and that communism has lost (the) race between competing economic systems.

DAN ČRNEGA TRAKU

INTERNATIONAL
BLACK RIBBON DAY

PRIZADEVAJMO SE ZA MIR IN SVOBODO!

Pred 49.leti--- 23.avgusta 1939.

Ob podpisu prijateljske, nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko zvezo, katero sta ob navzočnosti Stalina in njegovega pomočnika podpisala takratna zunanja ministra Joachim Von Ribbentrop in Vjacheslav Molotov.

.....

Slovenski uradni komunistični zgodovinarji tega dogodka ne omenjajo. Zakaj ne? Enostavno zato ne, ker so slovenski komunisti od podpisa te, za vso Evropo sramotne pogodbe pa vse do 22. junia 1941. leta, ko so Hitlerjeve horde napadle Sovjetsko zvezo, odkrito sodelovali z nacistično Nemčijo.

Markus Hess iz "Zahtevamo, da iz-Toronta, predsednik polnite obljube, ki mednarodne organi- so bile dane v Jalti zacije Dan črnega in dovolite svobodne traku, ki praznuje in pošteno volitve v vsako leto 23. av- Sovjetski zvezi in v gusta obletnico pod- deželah Varšavske pisa prijateljske pogodbe, pri katerih bodo pripisanci tudi skaj zvezo in nacistično Nemčijo (leta strank in ne samo 1939), je poslal komunistične." (Can. brzojavko Gorbacevu: Scene # 1263)

V Kanadi izhaja 243 priseljenci in se je etničnih publikacij, imenoval Die Welt Če prištejemo še und Neuschottlan- razne lokalne lis- dische Corresponden- tiče, naraste njih- denz. Letos je tudi število na kakih 500 30letnica ustanovit- Dejansko ima etnični ve Canadian Multi- tisk v Kanadi dolgo lingual Press Fede- zgodovino. Prvi et- ration, v kateri je nični časopis so igral do svoje prez- tiskali že pred 200 godnje smrti vodilno leti (1788) v vlogo pokojni ured- Halifaxu, N.S. Iz- nik SD Vladimir- dajali so ga nemški Mauko. (Can. Scene # 1264)

Information About Free Trade

INFORMACIJE O PROSTEM TRGOVANJU
Preglej kaksne informacije rabis

Find out what you need to know

Check the boxes for pamphlets or studies you require

ISSUE PAMPHLETS*

IN-DEPTH STUDIES

POSEBNI ODELKI:

SPLOŠNO:

PODROBNI ŠTUDIJI:

Poljedeljstvo, Auto-industrija, Energija, Ribarstvo Lesni produkti in investicije.

Interesi potroš- Poljedeljstvo, nikov, Dogovori, Potrošniki kanadske ženske, Ekonomska ocena, Kultura, Državne Energija, Ribarstvo, ugodnosti, Resitev Gozdni produkti, nesoglasij in Tarife. Industrija, Rude Služnosti.

(Please Print)

Name: _____

Address: _____

City, Town or P.O. _____

Prov.: _____

Postal Code: _____

Mail coupon to: External Affairs, DMTN, Ottawa, Ontario K1A 0G2
You can also call toll-free: 1-800-387-0660 (English) 1-800-387-0679 (French)

Hon. John C. Crosbie, Minister For International Trade
L'honorable John C. Crosbie, ministre du Commerce extérieur

External Affairs
Canada

Affaires extérieures
Canada

Canada

ZAHVALA

Današnji številki S.D. prilagamo potrdilo prispevkov, ki smo jih v zadnjem letu prejeli od Vas v obliki naroč- nine in darov v tiskov- ni sklad. Vsem se iskreno zahvaljujemo! Posebno zahvalo dolgujemo oglasovalcem! Z vašimi prispevki držite pri

življenju odločnega glasnika slovenske sva- bode in samobitnosti. Tistim, ki jim po- trdila nismo poslali, je narocnina potekla. Prosimo Vas, da na- rocnino čimprej porav- nate, da si boste za- gotovili nadaljno, red- no pošiljanje Sloven- ske Države.
Uprava S.D.

Kanadski srebrni ko- vanec za 50 centov kovan pred 1. 1965 je vreden danes \$ 12.- Prvi decimalni kovanci so se poja- vili v Ontariju in Kvebeku 1. 1858. (Can. Scene # 1263)

OD KONTROLE DO PREPRIČEVANJA

Da bi utrdil in pospešil preobrazbo sovjetske družbe s svojima programoma perestrojke in glasnosti, je sklical Gorbačev 19. splošni kongres Komunistične partije Sovjetske zveze. Prejšnji kongres je bil leta 1941. Ta dolga presledek kaže, da se zaveda Gorbačev tveganosti svojega koraka in da ne podcenjuje odpora teh, katerih privilegirani položaji so ogroženi z reformo. Predsednica Sovjetskega društva sociologov T. Zaslavskaja je omenila v intervjuju v *Izvestjih* (4. junija), da je opredelil Gorbačev perestrojko kot družbeno revolucijo. Družbene revolucije pa ni brez nove razdelitve oblasti, ki bo prenesla večjo mero dohodkov, pravic in družbenih koristi od zgornjih plasti družbe na nižje. Po njenem mnenju je najvažnejša teza centralnega komiteja Komunistične stranke Sovjetske zveze pretvorba sovjetov ljudskih poslancev v nosilce suverenosti in odprava vmešavanja stranke v gospodarstvo.

Ko so izbirali delegate za kongres, malo manj kot 5000, ni Gorbačevu uspelo, da bi bili izvoljeni samo zagovorniki reforme. Med delegati je bilo mnogo konservativcev. V časopisih je bilo tudi mnogo pritožb, da niso izvolitve vedno izražale voljo volilcev in da so vsilili v razne delegacije drugih okrožij osebe, ki niso bile izvoljene v svojih okrožjih.

Kongres sam je bil za Sovjetsko zvezo vsekakor nekaj edinstvenega. Ne samo, da so govorniki zastopali najrazličnejša in mnogokrat diametralno nasprotna stališča in da so nekateri celo imenoma kritizirali člane Politbiroja, ampak so kazali celotno dogajanje na televiziji ter prenašali po radiju, tako da so imeli vsi možnost opazovati glasnost v praksi. Vsak govornik je smel govoriti 15 minut, toda nestrpnemu Jelcinu iz Moskve, kateremu je reforma vse prepočasna in je zaradi tega izgubil svoje mesto, so celo dovolili, da je nadaljeval svoj govor preko odmerjenega časa. Ker je bilo prijavljenih še mnogo govornikov, ki niso imeli prilike govoriti v predvidenem času trajanja kongresa, so nekateri upali, da bodo zasedanje podaljšali, kar pa se ni zgodilo. Ob določenem času je bil kongres zaključen in resolucije izglasovane. Da bodo postale obvezne, jih mora sprejeti še sovjetski parlament.

Na kongresu je imel daljši govor poleg Gorbačeva, ki je večkrat govoril) Ligačev, ki zastopa bolj konservativno linijo. Opazovalci so mnenja, da potrebuje Gorbačev njegovo podporo, ker je tako ustvarjen videz, da ga podpira celotni

Completing the Picture...

Immigration
brings families
together again.

Hon. Barbara McDougall:
"Vsako leto izrazimo v Kanadi dobrodošlico na tisoče emigrantom, ki se pridružijo svojim družinam ter pričnejo novo in boljše življenje."

Kanadske oblasti se zavedajo važnosti družinskih vezi in zato dajejo večjo možnost, da se družine ponovno združijo v Kanadi.

Družiti družine je osnovni del kanadske emigracijske politike. To je razlog, da smo povečali Družinski razred."

Za informacije in pomoč se obrnite na najbližji urad za emigracijo.

Employment and
Immigration Canada
Barbara McDougall, Minister

Emploi et
Immigration Canada
Barbara McDougall, ministre

Canada

This is our home - O'Canada

Politbiro. Pričakujejo pa, da ga bo ob prvi ugodni priliki zamenjal Aleksander Jakovljevič, njegov tesni sodelavec in nekdanji sovjetski poslanik v Kanadi.

Gorbačev je omenil v uvodnem govoru (3 1/2 ure), da niso dosegli dosedanjih uspehi pričakovani, ker so podcenjevali odpor birokratov. Izjavil je tudi, da so posledice slabega gospodarjenja njegovih prednikov hujše kot je mislil. Poleg poziva na pospešenje reform in uvedbo parlamentu odgovornega predsedniškega sistema vlade (400-500 poslancev bo zasedalo celo leto) je vseboval njegov govor tudi precej točk, ki kažejo na meje njegove zamišljene liberalizacije in demokratizacije. Svaril je n. pr. proti "rabi demokratičnih pravic za nedemokratične namene", kar vključuje vse od "sprememb mej do ustanavljanja opozicijskih strank". Demokracija je po njegovi razlagi tudi nezdružljiva z "neodgovornostjo ali permisivnostjo".

Poleg odobritve reform je kongres določil tudi datume, kedaj je treba izvesti poedine reforme:

Jeseni 1988 bodo izvedli volitve v partijskih organizacijah in reorganizirali strankin aparat do konca leta. Jeseni bo uzakonil Vrhovni sovjet zakone ter potrebne spremembe ustave, da bodo dobili sovjeti polno oblast.

Aprila 1989 bodo volitve za kongres ljudskih delegatov, ki bo predstavljal suvereno oblast. Kongres bo izvolil predsednika, ki bo omejen na dve petletni dobi predsedovanja.

Jeseni 1989 bodo izvolili nove sovjete v republikah, okrožjih in poedinih krajih. Prvi tajniki (ki so v komunističnem sistemu voditelji stranke) komunistične stranke na poedinih področjih bodo morali kandidirati za predsednike odgovarjajočih sovjetov, kar predpostavlja možnost, da ne bi bili izvoljeni. V tem

OD KONTROLE...

Nadaljevanje s str. 6

primeru bodo izgubili verjetno tudi svoj položaj v stranki.

Kot odziv na te spremembe so se začele organizirati po raznih republikah skupine, ki nameravajo postaviti pri volitvah svoje kandidate, ki bodo neodvisni od komunistične stranke. Oblasti zaenkrat še niso zavzele enotnega stališča do teh skupin. Ponekod jih ne ovirajo, drugod zopet (n.pr. v Moskvi) pa jih preganjajo. Rudolf Čuješ

NAŠ ODLOČILNI BOJ

V zadnjem letu je bilo po naših časopisih že več pozivov slovenskim rojakom za prispevek v Forced Repatriation Defence Fund, ali v "Tolstojev sklad", kot je med nami bolj poznan. Mnogi so se tej prošnji že velikodušno odzvali in po svojih močeh darovali. Nekateri s svojim darom še čakajo na poznejši čas, ko so bo sodba začela. Rešenih pa je bilo nad 6.000 Slovencev.

Dragi slovenski rojak-ta čas je zdaj! Vrata v sodno dvorano se sicer še niso odprla, že pa je določen dan, ko bodo krivci vetrinjske tragedije sedli na zatožno klop. Ta dan je 6. junij 1989.

Ne pozabimo, da je grof Nikolaj Tolstoj tisti, ki je vetrinjsko tragedijo izvelkel iz zaprašenih arhivov zapadnih zaveznikov in jo prikazal svetu, s to tožbo pa hoče dokazati resnico in pomorjenim vrniti ukradeno jim čast. Že od vsega začetka je vedel, da bo naloga težka, pokazati tudi na zločin na strani zmagovalcev, a tako trdno je prepričan v zmago pravice, da je, ko je Toby Low vložil tožbo zoper Nigel Watts-a, to pozdravil kot edinstveno priliko in se je sam ponudil za soobtoženca. Od takrat naprej ima samo eno skrb, ta je, da bi tožbe iz finančnih ozirov ne mogel prignati do uspešnega konca. Zato se zanaša na pomoč vseh, katerim je še do tega, da se dokaže resnica.

Tožba bo draga, zato se ponovno obrača na vse narodne skupine po svetu za pomoč. Če pomislimo, kako velik del knjige - 'Minister in pokoli' je posvečen prav Slovincem, potem moramo tudi mi storiti malo več kot doslej. Spomnimo se, kaj vse smo tiste dni konec maja 1945 obljubljali Bogu in Materi božji, če nas reši! Pozneje smo na marsikaj pozabili pa nas Bog še ni prijel za besedo. Zdaj je prilika, da vse tiste zaobljube izpolnimo in jih prinesemo kot dar v ta sklad. To ni dar Tolstoj, to naj bo naša zahvala za rešitev, in cena, ki naj vrne čast vsem tistim, ki so bili žrtev britansko-komunističnega zločina. Naravno je, da mi pri tem mislimo na naše slovenske domobrance.

Ne odlašajmo svojega daru na poznejši čas! Od zadostnih denarnih sredstev v veliki meri zavisi končni izid te sodbe, katero lahko po pravici imenujemo - naš odločilni boj! V tem boju nismo sami, z nami so drugi mučeni bratje. Oni so za našo svobodo dali življenje, zdaj pa je naša dolžnost, da jim iz svobode pomagamo k priznanju njihove žrtve. Naj nas ne motijo tisti okoli nas, ki propagirajo pozabljenje. Odpuščamo, ker smo kristjani, pozabiti ne smemo nikoli! Raje pogledjmo v domovino, kjer narod komunistične zločince že kliče na odgovor z besedami: Ne iščite zločincev po svetu, pogledjte v Kočevski Rog!

Stvar je nujna, je dolžnost nas vseh. Za vsak dar že vnaprej iskren Bog plačaj!

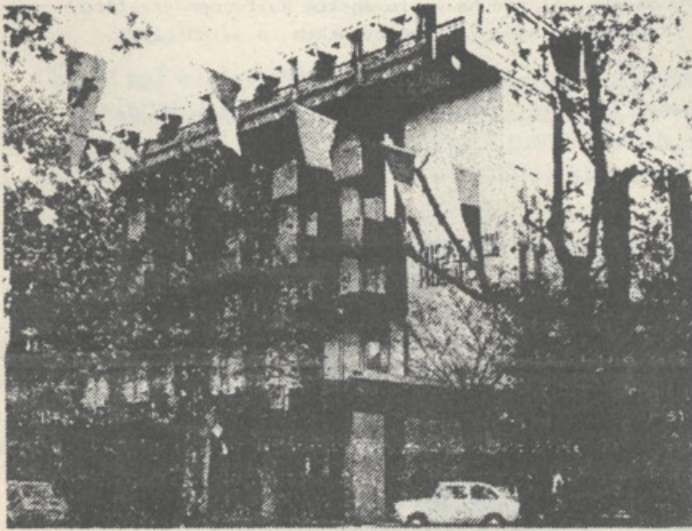
Svoje darove lahko pošljete na ime katerega od spodaj imenovanih:

Stane Pleško

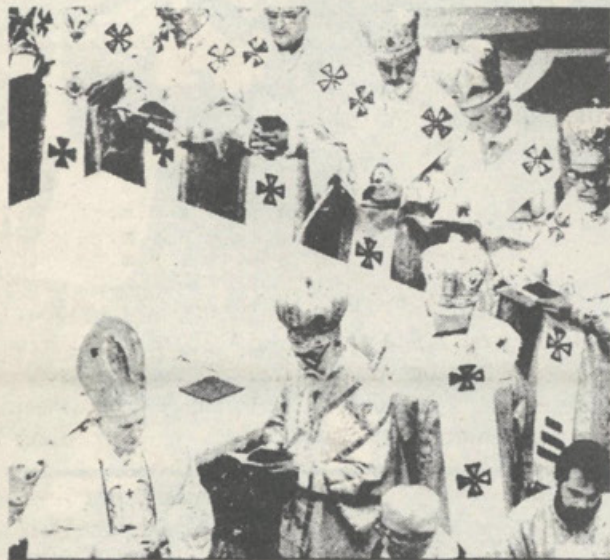
Stane Pleško	Otmar Mauser	Ivan Palčič	Milan Zajec
77 Goswell Rd.	338 Woburn Ave.,	224 Charlotte St.	15613 Holmes Ave.
Etobicoke, Ont.	Toronto, Ont.	Hamilton, Ont.	Cleveland, Ohio 44110
Canada	Canada	Canada	U.S.A.
M9B 1X4	MSM 1L2	L8K 4V6	

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!**PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63**

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

**TISOČLETNIČA KRŠČANSTVA
V
UKRAJINI**

PAPEŽ JANEZ PAVEL II. proslavlja 1.000 letnico krščanstva v Ukrajini s slavnostno mašo 10. julija v Baziliki sv. Petra v Rimu. V triurni liturgiji mu je prisostvovalo 20 metropolitov vključno kardinal Miroslav Lubachivsky. Velike manifestacije se je udeležilo okrog 6000 Ukrajincev iz vsega sveta.

**NOVOMAŠNIK
Č.G. JANKO KRIŠTOF**

Nad 3000 Slovencev se je udeležilo nove maše č.g. Jankota Krištofa v Pliberku. Mladega novomašnika se spominjamo iz leta 1981, ko je v krogu svojih sošolcev-abiturientov - obiskal ameriški kontinent. Novemu dušnemu pastirju čestitamo in mu želimo mnogo božjega blagoslova pri opravljanju plemenitega poslanstva v teh težkih časih.

**ZAKLJUČEK
MARIJINEGA LETA**

Na Veliki Šmaren, praznik Marijinega Vnebovzeta, je papež Janez Pavel II. zaključil Marijino Leto s slovesno mašo v baziliki sv. Petra v Rimu. Ko je papež naznanil odprtje Marijinega Leta, je navduševal katolice ne širom sveta, naj bi širili čiščenje Matere božje še posebej sedaj, ko prehajamo iz drugega v tretje tisočletje krščanstva.

ŽUPNIJSKA HRANILNICA in POSOJILNICA "SLOVENIJA"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

**POSLUŽITE SE NAŠE SLOVENSKE
FINANČNE USTANOVE!**

URADNE URE

na 618 Manning Ave. Toronto Tel.: 531-8475
Torek - sredo 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 10 a.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

na 739 Brown's Line, Toronto Tel.: 255-1742
Torek - sredo 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 1 p.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem Tel.: 561-9952
Vsak petek od 4h do 8h zvečer.

Sobota od 10 a.m. do 1 p.m.

STOLETNICA SMRTI F.W. RAIFFEISENA

11. marca t.l. je poteklo sto let, odkar je umrl ustanovitelj kmetijskega združništva Friedrich Wilhelm Raiffeisen (rodil se je 30. marca 1818 v Hahnu). Po več neuspešnih poskusih pomagati obubožanemu kmečkemu prebivalstvu z dobrotelnimi ustanovami se je oprijel ideje samopomoči in zgradil združni sestav, čigar ideje so prevzeli tudi drugi narodi, med njimi po Krekovem posredovanju tudi Slovenci.

Glavna načela rajfajznovega sestava so: samopomoč, samouprava in samoodgovornost. Ker je hotel nuditi pomoč tudi gospodarsko najsišibkejšim med kmečkim prebivalstvom, ni sprva zahteval niti pristopnine niti nakupa deleža. Pozneje je moral oboje sprejeti, ker je to zahteval nemški združni zakon. Gospodarsko slabost članov je okreplil z njih neomejeno zavezo, kar je omogočilo zadrugi najemati posojila, ki bi jih poedinci sami ne mogli dobiti. Raiffeisen je bil tudi pripravljen sprejeti finančno pomoč javnih oblasti kot tudi bogatih zasebnikov, toda samo pod pogojem, da se niso vmešavali v poslovanje zadruga. V združništvu je videl izvajanje krščanstva na gospodarskem področju. Zato ni dovolil, da bi bili funkcionarji (razen blagajnika) plačani za svoje delo. Presežek se tudi ni delil med člane, ampak je postal last celotne zadruga. Tudi če bi zadruga prenehala, se ne sme morebitno dobroimetje razdeliti med člane, marveč se mora porabiti ali za novo zadrugo, če se osnuje, ali za kake druge namene v korist krajevne skupnosti.

V Nemčiji je obstajalo dokaj časa več kreditnih združnih gibanj. Na deželi je prevladoval Raiffeisenov sistem, s katerim je nekaj časa tekmoval Haasov sistem (Wilhelm Haas je uvedel nekaj značilnosti Schulze-Delitzschevih meščanskih zadrug na deželo). Obe organizaciji sta se združili v glavnem pod pritiskom gospodarske stiske l. 1930. Spremenjene družbene razmere, ki so zabrisale mejo med mesti in podeželjem ter znatno znižale število kmetov in obrtnikov, sta privedle v sedemdesetih letih tudi do združenja Raiffeisenovih in Schulze-Delitzschevih zadrug. Trenutno obstojajo v Nemčiji iz te tradicije trije sistemi: enotne kreditne zadruga ter ločene blagovne zadruga za kmete ter za rokodelce.

Raiffeisenove ideje so se kmalu razširile najprej po Evropi. V Avstriji so slavili že l. 1886 stoletnico rajfajznovega gibanja, odkoder smo ga povzeli tudi Slovenci. Nekoliko pozneje so se začele širiti njegove ideje po celem svetu. Alphonse Desjardins je prenesel mnogo njegovih zamisli (z izjemo neomejenega jamstva) v svoje caisses populaires (1900) in vplival na razvoj kreditnih zadrug v ZDA in v Kanadi. Zlasti močno so se razvile v Indiji. Mnogo jih je bilo tudi v deželah, kjer danes vlada komunizem: V Rusiji je bilo l. 1916 nad 11.000 rajfajznovk, Rumunska zveza je štela l. 1926 270 zadrug z nad 26.000 člani, na Česko-Slovaškem je bilo l. 1924 nad 4.000 rajfajznovk. V Bolgariji so ustanovili prvo rajfajznovko l. 1896 in Madžari so prevedli še za Raiffeisenovega življenja njegovo knjigo "Posojilnice" (Die Darlehenskassenvereine) in ga imenovali za častnega člana Podeželskega kulturnega društva. V Sloveniji je bil Krek slavnostni govornik pri ustanovitvi prve rajfajznovke l. 1894. V nekaj letih so ustanovili rajfajznovke po domala vseh slovenskih župnijah. Ko so prevzeli v teh deželah oblast komunisti, so seveda vse te organizacije ali zatrli ali pa spremenili v orodje svojega sistema.

Leta 1968 so ustanovili v Frankfurtu Mednarodno Raiffeisenovo zvezo, ki šteje 83 članic (zvez) iz 39 držav. Njen namen je skrbeti za uveljavljanje duhovnih temeljev združne misli ter skrbeti za medse-

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
34133 TRST
DONIZETTIJEVA ULICA, 3 - TELEFON 76-81-89

XXIII. ŠTUDIJSKI DNEVI

D R A G A ' 8 8

2., 3. in 4. septembra 1988
Park Finžgarjevega doma, Opčine, Narodna ulica 89

- Petek, 2. septembra 1988 Ob 17.00 Predstavitev predavateljev letošnje "Drage"
Ob 17.30 MANJŠINSTVO Z EVROPSKE PERSPEKTIVE
Kakšna so pričakovanja petdeset milijonov manjšincev naše celine.
Govori znan slovenski javni delavec.
Po predavanju diskusija in družabnost
- Sobota, 3. septembra 1988 Ob 16.00 Slovesna otvoritev, nato:
GLAS OD DONAVE NA SLOVENSKE TRIBUNI
Tradicija in ideologija v usodi srbskega naroda v XX. stoletju, v prikazu renomiranega književnika.
Po predavanju diskusija
- Nedelja, 4. septembra 1988 Ob 10.30 LOČITEV DUHOV: V RAZHOD ALI V PLURALIZEM?
Ob 100-letnici goriške revije RIMSKI KATOLIK poskus novega ovrednotenja primorskega misleca, škofa in narodnjaka dr. Antona Mahničiča.
Govori priznan strokovnjak.
Po predavanju diskusija in kosilo
- Ob 16.30 KAM PLOVEMO
Za ekologijo duha v slovenskem kulturnem prostoru, zajetem v njegovem zgodovinskem in psihološkem trenutku.
Govori slovenski kulturnik.
Po predavanju diskusija, zaključek, družabnost

- Nedeljsko službo božjo bo ob 9. uri v parku na prostem opravil tržaški škof Lorenzo Belloni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
TRST

BITI ČLAN HRANILNICE JE V KORIST TEBI
IN V POMOČ PRIJATELJU

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA
JANEZA E. KREKA V TORONTU

Vam nudi vrsto bančnih uslug. Pogoji za raznovrstna posojila so zelo ugodni. Obresti na hranilne vloge so konkurenčne.

PREMISLI - POSTANI ČLAN

URADNE URE

646 EUCLID AVENUE TEL. 532-4746
PONEDELJEK - SREDA 10 a.m. - 4 p.m.
TOREK, ČETRTEK, PETEK 10 a.m. - 8 p.m.
SOBOTA 10 a.m. - 1 p.m.

747 BROWN'S LINE TEL. 252-6527
TOREK 5 p.m. - 8 p.m.
ČETRTEK, PETEK 1 p.m. - 8 p.m.
SOBOTA 9 a.m. - 12 noon

bojno izmenjavo izkušenj.

Nemška znanstvena revija za združništvo Zeitschrift für das gesamte Genossenschaftswesen je posvetila Raiffeisenu za stoletnico njegove smrti celo prvo številko letošnjega letnika (5 člankov). Tam beremo, da žive še danes Raiffeisenovi sorodniki, potomci njegovega brata Karla, v Združenih državah. Karlov sin Charles je skušal organizirati kreditno organizacijo za kmete po nemškem vzorcu. Na njegov predlog je bilo sklenjeno na sestanku 16 držav v Nashvilleu, TN, da so sestavili komisijo, ki naj bi prestudirala nemški sistem in poročala, ali ga je mogoče prilagoditi za ameriške razmere. Ta poizkus pa ni rodil nikakih uspehov, ker so bile družbene razmere, pa tudi potrebe in usmerjenost ameriških kmetov povsem drugačne kot v Nemčiji.

Rudolf Čuješ

Spremembe pri slovenskih farah v Torontu:

Z mesecem julijem so stopile v veljavo naslednje spremembe pri slovenskem dušno-pastirskem delu v Torontu:
Č.g. Ivan Plazar je bil nameščen za župnika pri Mariji Brezmadežni v New Torontu.
Č.g. Tine Batič je postal župnik pri Mariji Pomagaj na Manning Ave. Č.g. Janez Kopač je sel v pokoj.